

Література:

1. Несенюк А. (2023). Потенціал на трильйони доларів. McKinsey випустила велике дослідження про майбутню економіку штучного інтелекту. Forbes переказує найголовніше.../ Анастасія Несенюк. Режим доступу: <https://forbes.ua/innovations/potentsial-na-trilyoni-dolariv-mckinsey-vipustila-68-storinok-doslidzhennya-pro-maybutnyu-ekonomiku-shtuchnogo-intelektu-forbes-perekazue-naugolovnishe-14062023-14199>
2. Пилипів І. (2023). Змінюйся або помри. Як штучний інтелект став невід'ємною частиною світової економіки / Ігор Пилипів. Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/07/24/702480/>
3. Впровадження технологій штучного інтелекту у забезпеченні національної безпеки та обороноздатності України: проблеми та перспективи повоєнного періоду (2023). Режим доступу: <https://coordynata.com.ua/vprovadzenna-tehnologij-stuchnogo-intelektu-u-zabezpecennia-nacionalnoi-bezpeki-ta-oboronozdatnosti-ukraini-problemi-ta-perspektivi-povoennogo-periodu>
4. Четверта промислова революція заради Землі. Використання можливостей штучного інтелекту на користь Землі (2018). Режим доступу: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2018/ai-for-the-earth-jan-2018.pdf>

Гатило В. П., Гордієнко К. О.

Національний аерокосмічний університет ім. М.С. Жуковського «ХАІ»

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Ключовим трендом сучасного етапу економічного покращення всіх країн світу є швидке розповсюдження інформаційно-комунікаційних, цифрових спецтехнологій та становлення цифрової економіки, що призводить до зміни середовища господарювання, методів здійснення транзакцій та рівня зв'язків між окремими господарюючими суб'єктами і тому подібне. Такі реформування виявили відображення і на головних завданнях функціонування підприємств та векторах їхнього подальшого покращення, а ще процесах управління бізнесом. В умовах цифровізації всіх сфер господарювання та зростання невизначеності умов зовнішнього середовища забезпечення конкурентоспроможності підприємств зумовлює потребу трансформації їхньої діяльності, впровадження новітніх ІТ та цифрових інструментів управління, забезпечення цифрових зрушень. Ухвалення слушного рішення щодо напрямку трансформації на шляху до цифровізації підприємства та його адаптації до нових умов господарювання, зокрема на початковому етапі таких трансформацій, потребує вичерпних знань щодо тенденцій поліпшення цифрової економіки, переваг і перспектив, що відкриваються перед підприємствами, а ще перешкод до впровадження цифрових технологій і можливих небезпек.

Цифровізація є процесом упровадження цифрових технологій з метою вдосконалення життєдіяльності людини, суспільства і держави [1, с.9]. Цифровізація має різноманітні форми прояву у сфері економіки. Серед найбільш явних із них слід зазначити такі:

- розвиток підприємств сфери електронної промисловості, виробництва мікрочіпів, комп'ютерів, телекомунікаційних пристроїв, електроніки побутового призначення тощо, а також підприємств, що надають послуги у сфері цифрових технологій [2,с.40-41].
- поширення електронного бізнесу, передусім електронної торгівлі й електронної комерції;
- поява віртуальних підприємств – «умовно-організаційних структур, мережеве існування яких складається з агентів, які взаємодіють в комп'ютерно-опосередкованому середовищі і розташовані у різних місцях» [3,с.10];
- виникнення нових видів бізнес-практики, зокрема краудінвестингу, краудфандингу, краудсорсингу, краудкастингу, краудлендингу.

Цифровізація супроводжується трансформацією господарських процесів починаючи з роботизації виробництва товарів і послуг масового споживання і до появи нових виробництв зі створення продукції під індивідуальні запити окремого споживача. За оцінками експертів уже найближчим часом близько половини товарів і послуг на споживчому та інвестиційному ринках будуть абсолютно або відносно «новими розумними» [5,с.287]. Цифровізація охоплює чотири категорії можливостей, що забезпечуються таким набором технологій і підходів як:

- розширена аналітика та штучний інтелект;
- робототехніка та автоматизація;
- оцифрування процесу;
- автоматизація програмного забезпечення;
- розблокування потенціалу за рахунок використання певних технологій та процесів,

зокрема таких як Інтернет речей, датчики, хмарні обчислення, мобільні пристрої, гнучкі розробки тощо [6,с.358].

Цифровізація змінює не тільки процес виробництва товарів, а й підходи споживачів до їхнього вибору та способу купівлі. Останнє відбувається в напрямі дедалі активнішого використання покупцями можливостей інтернету та відповідного скорочення особистих контактів із продавцем. У сучасних умовах переваги отримує те підприємство, яке перебуває в режимі online, тобто надає клієнту якісний продукт у найкоротші строки [7,с.6]. Крім цього, за рахунок активного розвитку цифрової економіки відбувається знищення довгих ланцюгів посередників, прискорюється перебіг різноманітних транзакцій, усуваються перешкоди доступу на ринки та просторові обмеження, створюються альтернативні комерційні майданчики, виникає можливість створення ефекту масштабу і, тим самим, зниження витрат [4,с.138]. Поява і поширення нових онлайн-платформ, додатків та інших систем відкриває перед підприємствами можливості для нових форматів взаємодії з постачальниками і клієнтами, для створення абсолютно нових бізнес-моделей. Своєю чергою, це передбачає розробку цілої цифрової "виробничої екосистеми", в якій дані, накопичені в низхідному і у висхідному секторах, включаються в ланцюг створення вартості. [6,с.356].

Тобто, з одного боку, цифрові технології стали чинником появи нових бізнес-моделей [4, с.139], а з другого, на переконання науковців, зміна самої моделі підприємства виступає метою нинішніх економічних перетворень [3, с.9]. Тому всі підприємства, незалежно від приналежності до виду діяльності, змушені трансформувати традиційні підходи до ведення бізнесу, усталені, навіть досить ефективні, бізнес-моделі для того, щоб не втратити конкурентних позицій і залишатися конкурентоспроможними на ринку в сучасному світі.

Отже, стрімкий розвиток цифрової економіки в глобалізованому світі змінює умови функціонування всіх підприємств на ринку, вносить корективи до стратегічних пріоритетів і цілей їхнього подальшого розвитку, спричиняє зміни в організації внутрішніх бізнес-процесів, системах управління персоналом і підприємством загалом, а також у форматі взаємодії підприємства з іншими суб'єктами господарювання, зі споживачами та з органами державної влади. Цифровізація змінює бізнес-моделі підприємств, надає нові можливості для формування конкурентних переваг, отримання доходів і створення вартості, підвищення ефективності бізнес-процесів, а надалі - і до переходу до цифрового до цифрового бізнесу.

Література:

1. Куйбіда В.С., Карпенко О.В., Наместник В.В. Цифрове управління в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України (Серія "Державне управління"). управління"). 2018. № 1. С. 5-10.
2. Пугачевська К.Й., Пугачевська К.С. Цифровізація економіки як фактор підвищення конкурентоспроможності країни. Інфраструктура ринку. 2018. № 25. С. 39-45.
3. Кулініч М.Б. Цифрова трансформація вітчизняних підприємств у сучасних умовах. Вісник ЖДТУ: Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 3(89). С. 8-15.
4. Коломієць Г.М., Глушач Ю.С. Цифрова економіка: контроверсійність змісту та впливу

на господарський розвиток. Бізнес Інформ. 2017. № 7. С.137-143.

5. Токмакова І.В., Шатохіна Д.А., Мельник С.В. Стратегічне управління розвитком підприємств в умовах цифровізації економіки. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2018. № 64. С. 283-291.

6. Янголь Г.В. Обґрунтування доцільності цифровізації бізнес-моделей підприємств металургійної галузі як основи забезпечення результативності їх діяльності. Бізнес Інформ. 2018. № 10. С. 354-362.

7. Гудзь О.Є. Цифрова економіка: зміна цінностей та орієнтирів управління підприємствами. "Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2018. № 2(24). С. 4-12.